

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПЗВО «ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА АКАДЕМІЯ ІВАНА
ЗОЛОТОУСТОГО»**

Факультет гуманітарних наук

Кафедра богослов'я

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Літургійний спів

Освітньо-професійна програма «Богослов'я»

Спеціальність 041 Богослов'я

Галузь знань 04 Богослов'я

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Затверджено на засіданні кафедри богослов'я,
Протокол № 2 від 13 вересня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Програмні компетентності
5. Програмні результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	<i>Літургійний спів</i>
Викладач (-і)	Ярошенко Ірина Володимирівна – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри богослов'я
Контактний телефон викладача	0972262329
E-mail викладача	irenka.yaroshenko@gmail.com
Формат дисципліни	2. Цикл професійної підготовки 2.2 Блок вибіркового дисциплін
Обсяг дисципліни	300 год., 10 кредитів ECTS.
Посилання на сайт дистанційного навчання	ifaiz.edu.ua/novyny/967-sylabusy-kb-bak.html
Консультації	Очні консультації: 2 год. четвер 4 пара
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «<i>Літургійний спів</i>» є одним з важливих фахових курсів для студентів спеціальності «Богослов'я». Предмет курсу базується на практичній підготовці професійного розвитку майбутнього богослова, що забезпечує процес музично-педагогічної освіти бакалаврів, формує їх професійний розвиток. Предметом вивчення навчальної дисципліни є практичні засади літургійного співу та методичні принципи формування фактичних навиків для богословів-священиків</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p><i>Мета викладання дисципліни «Літургійний спів»</i> (код навчальної дисципліни за ОПП 2022 р. – ППВ-34.1) є вдосконалення музично-практичної підготовки висококваліфікованих фахівців богословів, які б вільно орієнтувалися в теоретичних та практичних питаннях літургійного співу; формування у них музикознавчих знань і творчих умінь, що дозволять використовувати їх у подальшій практичній діяльності, а також виховання музичного смаку та професійно- особистісних якостей студентів, накопичення й удосконалення музично-теоретичних знань студентів, формування інтелектуально-естетичних уявлень та емоційно-психологічний їх розвиток.</p> <p>Завданням курсу «<i>Літургійний спів</i>» є досконало володіти понятійним апаратом, мати сформовані практичні навички з подальшого самостійного опрацювання нотної літератури, вміння самостійно аналізувати та застосовувати набуті знання для вирішення інноваційної діяльності, вміння узагальнювати опанований матеріал, самостійно добирати та користуватися джерелами інформації.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни «<i>Літургійний спів</i>» є: поглиблене вивчення церковного співу в його жанрових і богослужбових різновидах.</p> <p>Особливістю курсу є використання для практичних занять українських нотолінійних ірмологіонів і передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поєднання практичних занять з послідовним вивченням повного репертуару української церковної музики; - виробляє у студентів вміння самостійного опрацювання музичного матеріалу та його теоретичного осмислення. - виконання та аналіз літургійних піснеспівів; - формування та цілісне відчуття богослужбового обряду та осмислення значення музичного елементу у донесенні змісту сакральних текстів. - засвоєння вивченого матеріалу та застосування його у богослужбовій практиці; - оволодіння теоретичними основами церковного співу, які охоплюють практичний матеріал богослужбової практики; - засвоєння принципів самостійного опрацювання нотної партитури; - узагальнення основ літургійної музики та специфічних засобів вивчення хорових творів. <p>У результаті вивчення дисципліни студент повинен отримати:</p> <p style="text-align: center;">Компетенції соціально-особистісні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Базові уявлення про системний підхід до опанування мистецьких дидактичних 	

- нотних матеріалів, та застосування їх в практиці;
- Базові уявлення про літургійну практику, сольфеджіо і хоровий спів;
- Розуміння дидактичних принципів теорії музики;
- Здатність володіти методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації предмету діяльності, читання з нот;
- Застосування основних навичок самостійно опрацьовувати музичний матеріал та читати хорову партитуру;
- Базові уявлення про основні закономірності й сучасні досягнення у літургійному церковному співі, сольфеджіо, теорії музики;
- Практичне застосування знань, вмінь до конкретних професійних ситуацій.

Спеціалізовано-професійні компетенції

- Застосовування професійних знань і навиків самостійно аналізувати, співати. творчо і нестандартно мислити;
- Використання професійно-профільованих знань у навчальній практиці, педагогічній, виховній та музично-богословській ;
- Знання основних засобів втілення знань з теорії музики у навчально-педагогічну та науково-практичну роботу;
- Використання нормативних документів, професійно-профільованих знань та навичок при навчанні богословів;
- Використання вмінь аргументувати знання з теорії музики в процесі викладання професійних дисциплін;
- Оперувати практичними навичками і знаннями з дисципліни «Теорія музики» у взаємозв'язку з іншими дисциплінами.

Результати навчання

Під час практичних занять, самостійної роботи студенти **набувають уміння та навички:**

- застосовувати свої знання у богослужбовій практиці;
- розуміти основи теорії музики та засвоювати логічно вивчений матеріал;
- визначати основні інноваційні прийоми розвитку музичного слуху;

У результаті вивчення навчальної дисципліни **студент повинен:**

знати: зміст навчального матеріалу курсу «Літургійний спів », мати системні, повні, ґрунтовні знання в обсязі навчальної програми, усвідомлено використовувати їх у подальшій богословській та музично-педагогічній діяльності.

вміти: запам'ятовувати нотний матеріал й відтворювати голосом чи на фортепіано; визначати жанри і богослужбові різновиди церковного співу, розрізняти типи музичної фактури; орієнтуватися у різних жанрах і стилях; підбирати необхідний матеріал для богослужбової практики.

володіти вміннями:

- аналізувати сучасну українську та зарубіжну музичну літературу, головні тенденції сучасного розвитку теорії музичного мистецтва;
- застосовувати одержані знання на практиці, використовувати навички та знання з теорії музики для практичного застосування у богослужбовій практиці;
- визначати музичні здібності особистості, особливості уваги, пам'яті, музичного мислення студентів і застосовувати ці знання для вдосконалення індивідуального підходу до богослужбової практики.

4. Програми компетентності

У результаті вивчення дисципліни «*Літургійний спів*» (код навчальної дисципліни за ОПП 2022 р. – ППВ-34.1) студент повинен отримати:

інтегральні компетентності:

ІК-1 Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі в галузі богослов'я;

загальні компетентності:

ЗК-2 Здатність зберігати та примножувати духовні, моральні, культурні, освітні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та

у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК-9 Здатність працювати в команді;

фахові компетентності:

ФК-1 Здатність критично усвідомлювати історичну, культурну та соціальну значущість богословських традицій;

ФК-3 Здатність визначати взаємодії та взаємозв'язки між богословськими традиціями, оцінювати суспільну і культурну роль богослов'я в історичному та сучасному контекстах;

ФК-4 Здатність аналізувати й характеризувати усталені та нові богословські традиції, богослужбові та релігійно-правові практики;

ФК-10 Здатність використовувати богословські знання та навички в практичній богослужбовій і пасторальній діяльності;

ФК-12 Здатність вести просвітницьку діяльність в галузі богослов'я;

ФК-15 Здатність здійснювати навчальну та виховну діяльність в освітніх закладах та інших установах, організаціях.

5. Програмні результати навчання

У результаті вивчення дисципліни «*Літургійний спів*» (код навчальної дисципліни за ОПП 2022 р. – ППВ-34.1) студент повинен отримати:

ПРН-6 Мати концептуальні знання гуманітарних та соціальних наук, необхідні для критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері богослов'я;

ПРН-9 Розуміти специфіку усталених та нових богослужбових (літургійних), духовних (молитовних) та релігійно-правових практик богословських традицій;

ПРН12 Застосовувати усні, письмові і візуальні способи передачі інформації;

ПРН15 Вміти звершувати та/або співзвершувати богослужіння, таїнства, молитви, обряди (відповідно до конфесійних особливостей), провадити професійну позабогослужбову діяльність;

ПРН20 Визначати взаємозв'язки між різними богословськими дисциплінами та застосовувати набуті знання і вміння у процесі формулювання способів вирішення богословських питань.

6. Організація навчання курсу «Літургійний спів»						
Обсяг курсу						
Вид заняття		Загальна кількість годин 2-4 курси – 300 год. / 12 ЄКТС				
Лекції		2-4 курси (2022, 2021, 2020 р. пр.) – 0 год.				
семінарські заняття / практичні / лабораторні		2-4 курси (2022, 2021, 2020 р. пр.) – 170 год.				
індивідуальна робота		2-4 курси (2022, 2021, 2020 р. пр.) – 10 год.				
самостійна робота		2-4 курси (2022, 2021, 2020 р. пр.) – 180 год.				
Ознаки курсу						
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий/ Вибірковий			
2 курс (2022) – 3,4,5,6,7; 3 курс (2021) – 3,4,5,6,7; 4 курс (2020) – 3,4,5,6,7.	041 Богослов'я	2 курс (2022) – 2,3,4; 3 курс (2021) – 2,3,4; 4 курс (2020) – 2,3,4.	Вибіркова дисципліна циклу професійної підготовки			
Тематика курсу						
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдан ня, год	Вага оцінки	Тер мін вик она ння	
2 курс, 3 семестр						
Змістовний модуль 1						
1. Вступ до вивчення воскресних гласів. План 1. Застосування воскресних гласів у богослужбовій практиці. 2. Тропарі. Кондаки. Прокімени. 3. Робота з молитвословом.	Практичне заняття 2 год	12, 3, 4, 2, 14, 15	2 год	5 б.	2 тиж	
2. Використання першого воскресного голосу у богослужбовій практиці. План 1. Використання першого голосу в тропарі. 2. Використання першого голосу в кондаку. 3. Використання першого голосу в прокімені. 4. Використання першого голосу в Бог Господь. 5. Особливості звучання чоловічих голосів.	Практичне заняття 4 год	15, 2, 14, 3, 5, 4, 12	4 год	5 б.	2 тиж	
3. Використання другого воскресного голосу у богослужбовій практиці. План 1. Використання другого голосу в тропарі. 2. Використання другого голосу в кондаку. 3. Використання другого голосу в прокімені. 4. Використання другого голосу в Бог Господь	Практичне заняття 4 год	8, 4, 12, 2, 3, 14	4 год.	5б.	3 тиж	

<p>4. Використання третього воскресного голосу у богослужбовій практиці. План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Використання третього голосу в тропарі. 2. Використання третього голосу в кондаку. 3. Використання третього голосу в прокімені. 4. Використання третього голосу в Бог Господь 	<p>Практичне заняття 4 год</p>	<p>7, 12, 2, 6, 5, 7, 14</p>	<p>4 год.</p>	<p>5 б.</p>	<p>3 тиж</p>
<p>5. Використання четвертого воскресного голосу у богослужбовій практиці. План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Використання четвертого голосу в тропарі. 2. Використання четвертого голосу в кондаку. 3. Використання четвертого голосу в прокімені. 4. Використання четвертого голосу в Бог Господь 	<p>Практичне заняття 4 год.</p>	<p>2, 12, 4, 3, 2, 14</p>	<p>4 год.</p>	<p>5б.</p>	<p>2 тиж</p>
<p>6. Використання п'ятого воскресного голосу у богослужбовій практиці. План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Використання п'ятого голосу в тропарі. 2. Використання п'ятого голосу в кондаку. 3. Використання п'ятого голосу в прокімені. 4. Використання п'ятого голосу в Бог Господь. 	<p>Практичне заняття 4 год.</p>	<p>2, 5, 3, 12, 4, 8</p>	<p>4 год</p>	<p>5б.</p>	<p>2 тиж</p>
<p>7. Використання шостого воскресного голосу у богослужбовій практиці. План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Використання шостого голосу в тропарі. 2. Використання шостого голосу в кондаку. 3. Використання шостого голосу в прокімені. 4. Використання шостого голосу в Бог Господь 	<p>Практичне заняття 2 год.</p>	<p>8, 2, 13, 14, 3, 5, 12</p>	<p>2 год</p>	<p>5б.</p>	<p>2 тиж</p>
<p>8. Використання сьомого воскресного голосу у богослужбовій практиці. План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Використання сьомого голосу в тропарі. 2. Використання сьомого голосу в кондаку. 3. Використання сьомого голосу в прокімені. 	<p>Практичне заняття 2 год.</p>	<p>2, 3, 4, 12, 14, 9</p>	<p>2 год.</p>	<p>5 б.</p>	<p>2 тиж</p>

4. Використання сьомого голосу в Бог Господь					
9. Використання восьмого воскресного голосу у богослужбовій практиці. План 1. Використання восьмого голосу в тропарі. 2. Використання восьмого голосу в кондаку. 3. Використання восьмого голосу в прокімені. 4. Використання восьмого голосу в Бог Господь.	Практичне заняття 2 год.	4, 2, 12, 14, 3	2 год.	5 б.	2 тиж
2 курс, 4 семестр					
Змістовний модуль 2					
10. Вступ до вивчення самогласних гласів. План 1. Застосування самогласних гласів на Вечірні. 2. Застосування самогласних гласів на Утрені.	Практичне заняття 2 год.	2, 4, 6, 11, 14, 8	2 год.	5б.	2 тиж
11. Значення першого самогласного голосу у богослужбовій практиці. План 1. Використання першого самогласного голосу в стихирах на «Господи взиваю». 2. Використання першого самогласного голосу в стихирах на стиховні. 3. Використання першого самогласного голосу в стихирах на хвалитні.	Практичне заняття 2 год.	2, 5, 3, 4, 14	2 год.	5 б.	2 тиж
12. Значення другого самогласного голосу у богослужбовій практиці. План 1. Використання другого самогласного голосу в стихирах на «Господи взиваю». 2. Використання другого самогласного голосу в стихирах на стиховні. 3. Використання другого самогласного голосу в стихирах на хвалитні.	Практичне заняття 2 год.	2, 4, 14, 12, 3, 9	2 год.	5 б.	2 тиж
13. Значення третього самогласного голосу у богослужбовій практиці. План 1. Використання третього самогласного голосу в стихирах на «Господи взиваю». 2. Використання третього самогласного голосу в стихирах на стиховні. 3. Використання третього самогласного голосу в стихирах на хвалитні.	Практичне заняття 2 год.	4, 2, 12, 14, 5	2 год.	5 б.	2 тиж
14. Значення четвертого самогласного голосу у богослужбовій практиці. План 1. Використання четвертого самогласного голосу в стихирах на	Практичне заняття 2 год.	6, 2, 12, 4, 10, 3, 5	2 год.	5 б.	2 тиж

<p>«Господи взиваю».</p> <p>2. Використання четвертого самогласного голосу в стихирах на стиховні.</p> <p>3. Використання четвертого самогласного голосу в стихирах на хвалитні</p>					
<p>15. Значення п'ятого самогласного голосу у богослужбовій практиці.</p> <p>План</p> <p>1. Використання п'ятого самогласного голосу в стихирах на «Господи взиваю».</p> <p>2. Використання п'ятого самогласного голосу в стихирах на стиховні.</p> <p>3. Використання п'ятого самогласного голосу в стихирах на хвалитні.</p> <p>4. Використання самогласних гласів у богослужбовій хорovій музиці.</p>	<p>Практичне заняття 4 год</p>	<p>4, 2, 14, 12, 3</p>	<p>4 год</p>	<p>5 б</p>	<p>4 тиж</p>
<p>16. Значення шостого самогласного голосу у богослужбовій практиці.</p> <p>План</p> <p>1. Використання шостого самогласного голосу в стихирах на «Господи взиваю».</p> <p>2. Використання шостого самогласного голосу в стихирах на стиховні.</p> <p>3. Використання шостого самогласного голосу в стихирах на хвалитні.</p> <p>4. Використання самогласних гласів у богослужбовій хорovій музиці.</p>	<p>Практичне заняття 4 год.</p>	<p>2, 4, 11, 12, 14, 3</p>	<p>4 год.</p>	<p>5 б</p>	<p>4 тиж</p>
<p>17. Значення сьомого самогласного голосу у богослужбовій практиці.</p> <p>План</p> <p>1. Використання сьомого самогласного голосу в стихирах на «Господи взиваю».</p> <p>2. Використання сьомого самогласного голосу в стихирах на стиховні.</p> <p>3. Використання сьомого самогласного голосу в стихирах на хвалитні.</p> <p>4. Використання самогласних гласів у богослужбовій хорovій музиці.</p>	<p>Практичне заняття 4 год.</p>	<p>4, 2, 12, 3, 14</p>	<p>4 год.</p>	<p>5 б</p>	<p>4 тиж</p>
<p>18. Значення восьмого самогласного голосу у богослужбовій практиці.</p> <p>План</p> <p>1. Використання восьмого самогласного голосу в стихирах на «Господи взиваю».</p> <p>2. Використання восьмого самогласного голосу в стихирах на стиховні.</p> <p>3. Використання восьмого самогласного голосу в стихирах на хвалитні.</p> <p>4. Використання самогласних гласів у богослужбовій хорovій музиці.</p>	<p>Практичне заняття 4 год.</p>	<p>14, 2, 12, 15, 3, 4</p>	<p>4 год.</p>	<p>5 б</p>	<p>4 тиж</p>
<p>19. Прокімени та степенні на Утрени.</p> <p>План</p> <p>1. Використання першого та другого</p>	<p>Практичне заняття 2 год.</p>	<p>2, 3, 14, 4, 12</p>	<p>2 год.</p>	<p>10 б</p>	<p>4 тиж</p>

голосів в прокіменах та степенних на Утреній. 2. Використання третього та четвертого голосів в прокіменах та степенних на Утреній. 3. Використання п'ятого та шостого голосів в прокіменах та степенних на Утреній. 4. Використання сьомого та восьмого голосів в прокіменах та степенних на Утреній. 5. Практичне застосування прокіменів та степенні на Утреній					
Залік			2 год.	40 б.	
Всього за 2 курс			60		
3 курс, 5 семестр					
Змістовний модуль 3					
1. Специфіка вивчення болгарських стихир та їх застосування в літургійній практиці. Вступ до вивчення болгарських гласів. План практичного заняття 1. Застосування болгарських гласів у богослужбовій практиці. 2. Литія на вечірні. 3. Робота з молитвословом.	Практичне заняття 4 год	2, 3, 4, 15, 14, 12	4 год	5 б.	2 ти ж
2. Використання першого болгарського голосу у богослужбовій практиці. План практичного заняття 1. Використання стихир першого голосу на литії. 2. Використання наславника першого голосу на литії. 3. Чин вечірні з литією.	Практичне заняття 4 год	2, 4, 14, 3, 5, 8, 12	4 год	5 б.	2 ти ж
3. Використання другого болгарського голосу у богослужбовій практиці. План практичного заняття 1. Використання стихир другого голосу на литії. 2. Використання наславника другого голосу на литії. 3. Чин вечірні з литією. 4. Особливості повсякденної вечірні.	Практичне заняття 4 год	2, 4, 12, 13, 4, 15	4 год.	5б.	3 ти ж
4. Використання третього болгарського голосу у богослужбовій практиці. План практичного заняття 1. Використання стихир третього голосу на литії. 2. Використання наславника третього голосу на литії. 3. Чин вечірні з литією. 4. Характеристика Вечірні. 5. Навчання з молитвословом.	Практичне заняття 4 год	7, 12, 2, 6, 5, 4, 13	4 год.	5 б.	3 ти ж

5. Використання четвертого болгарського голосу у богослужбовій практиці. План практичного заняття 1. Використання стихири четвертого голосу на литії. 2. Використання наславника четвертого голосу на литії. 3. Чин вечірні з литією. 4. Схема повсякденної вечірні.	Практичне заняття 4 год.	4, 12, 2, 3, 15, 14	4 год.	5б.	2 ти ж
6. Використання п'ятого болгарського голосу у богослужбовій практиці. План практичного заняття 1. Використання стихири п'ятого голосу на литії. 2. Використання наславника п'ятого голосу на литії. 3. Чин вечірні з литією. 4. Вечірня перед Різдом.	Практичне заняття 4 год.	2, 6, 3, 12, 8, 12	4 год	5б.	2 т и ж
7. Використання шостого болгарського голосу у богослужбовій практиці. План практичного заняття 1. Використання стихири шостого голосу на литії. . 2. Використання наславника шостого голосу на литії. 3. Чин вечірні з литією. 4. Мала вечірня.	Практичне заняття 2 год.	4, 2, 13, 14, 7, 5, 15	2 год	5б.	2 т и ж
8. Використання восьмого болгарського голосу у богослужбовій практиці. План практичного заняття 1. Використання стихири восьмого голосу на литії. 2. Використання наславника восьмого голосу на литії. 3. Велика Вечірня і Утренья. 4. Характеристика повсякденної вечірні у час великого посту.	Практичне заняття 2 год.	7, 2, 4, 12, 14, 3, 15	2 год.	5 б.	2 ти ж
9. Схема вечірнього богослужіння. Утренья. План практичного заняття 1. Особливості Великої вечірні. 2. Характеристика великопісної вечірні. 3. Утренья. 4. Особливості Великої Утрени.	Практичне заняття 2 год.	4, 6, 12, 14, 3	2 год.	5 б.	2 ти ж
3 курс, 6 семестр					
Змістовний модуль 4					
10. Специфіка богослужіння Посної та Цвітної Тріоди. Приготування до Великого Посту. План практичного заняття 1. Богослужби з Великої Тріоди: характеристика. 2. Значення -Тріодь.	Практичне заняття 2 год.	2, 4, 3, 12, 14, 8	2 год.	5б.	2 ти ж

<p>3. Неділя митаря і фарисея. 4. Неділя Блудного сина. У неділю на Утрени: «На ріках вавилонських». 5. Субота м'ясопусна. 6. Неділя м'ясопусна. 7. Неділя сиропусна. У неділю на вечірні: Прокімен «Не відверни лица твого».</p>					
<p>11. Ознайомлення з Богослуженнями Великого Посту. План практичного заняття 1. Перша неділя посту. У неділю на вечірні: Прокімен «Дав єси спадкоємство». 2. Друга неділя посту. 3. Третя неділя посту. 4. Четверта неділя посту. 5. Утренья з поклонами. Канон Андрея Критського (9 пісень). 6. П'ята неділя посту. 7. Субота Лазарева. 8. Неділя Квітна. Ірмос на Квітну неділю: «Величай, душе».</p>	<p>Практичне заняття 2 год.</p>	<p>2, 4, 3, 13, 14, 12</p>	<p>2 год.</p>	<p>5 б.</p>	<p>2 тиж</p>
<p>12. Ознайомлення з Богослуженнями Страсного Тижня. План практичного заняття 1. Великий тиждень. Великий Понеділок. У Великий Понеділок на Утрени: «Ось Жених». 2. Великий Вівторок. 3. Велика Середа. 4. Великий Четвер. Вечірня з Літургією св. Василя Великого. «Вечері твоєї тайної». 5. Велика П'ятниця. Страсна Утренья. «Алилуя. Коли славні учні». Канон – Пісня 9 «Чеснішу від Херувимів», Великі Царські Часи. 6. Вечірня з виставленням Плащаниці. «Благообразний Йосиф».</p>	<p>Практичне заняття 2 год.</p>	<p>2, 4, 13, 12, 7, 3</p>	<p>2 год.</p>	<p>5 б.</p>	<p>2 тиж</p>
<p>13. Велика Субота. Єрусалимська Утренья у контексті навчання церковного співу. План практичного заняття 1. Стаття перша. «Величаємо тебе, Життєдавче Христе». 2. Стаття друга. «Достойно є». 3. Стаття третя. «Всі народи». 4. Канон – Пісня 9. Ірмос «Не ридай».</p>	<p>Практичне заняття 2 год.</p>	<p>15, 2, 11, 14, 4</p>	<p>2 год.</p>	<p>5 б.</p>	<p>2 тиж</p>
<p>14. Велика Субота. Вечірня з Літургією Св. Василя Великого у контексті навчання церковного співу. План практичного заняття 1. «Нехай мовчить усяка плоть».</p>	<p>Практичне заняття 2 год.</p>	<p>14, 3, 12, 8, 9, 2</p>	<p>2 год.</p>	<p>5 б.</p>	<p>2 тиж</p>

2. Надгробне. «Благообразний Йосиф».					
15. Пасхальні Богослуження: музично-методологічний аспект. Методика вивчення: Пасхальна Утреня. План практичного заняття 1. Канон Пасхи. «Воскресіння день», «Христос Воскрес». 2. Пісня 3. «Прийдіте, пиймо нове пиття». 3. Пісня 4. «На божественній сторожі». 4. Пісня 5. «Від раннього ранку чуваймо». 5. Пісня 6. «Зійшов ти, Христе, в глибини підземні», «О. Владико, устань», «Воскрес Ісус із гробу». 6. Пісня 7. «Той хто юнаків із печі визволив». 7. Пісня 8. «Цей провіщений і святий день, перший по суботі». 8. Пісня 9. Ірмос «Ангел звістив», ірмос «Плоттю».	Практичне заняття 4 год	4, 2, 7, 3, 12	4 год	5 б	4 тиж
16. Методика вивчення: Стихири Пасхи. Благословення Пасок. Часи у Світлий Тиждень. Вечірня та Утреня у Світлий тиждень. План практичного заняття 1. «Хай воскресне Бог». 2. Використання воскресних пісень у богослужбовій практиці. 3. У неділю Пасхи на вечірні. 4. У світлий понеділок, світлий вівторок, світлу середу, світлий четвер, світлу п'ятницю на вечірні. 5. Утреня у Світлий тиждень.	Практичне заняття 4 год.	2, 4, 12, 3, 15, 14	4 год.	5 б	4 тиж
17. Методика вивчення: Неділя Томина (празник Господський). План практичного заняття 1. Стихири на литії. 2. Стихири на стиховні. 3. В неділю на Утрени. Канон Пасхи й неділі. 4. Стихири на псалмі похвальнім. 5. У неділю на Вечірні.	Практичне заняття 4 год.	2, 4, 12, 15, 14	4 год.	5 б	4 тиж
18. Методика вивчення: Неділя Мироносиць. Неділя Розслабленого. Переполовинення. Неділя самарянки. Неділя сліпонародженого. План практичного заняття 1. В суботу на Вечірні. 2. В неділю на Утрени. Канон Пасхи й неділі. 3. В неділю на Вечірні. «Радуйся». 4. Стихири на стиховні. 5. Ірмос на Переполовинення «Чуже	Практичне заняття 4 год.	12, 4, 14, 15, 3, 2	4 год.	5 б	4 тиж

матерям дівство». 6. Віддання Пасхи (в середу Сліпонародженого). У вівторок на вечірні. В середу на утрени.					
19. Методика вивчення: Вознесіння Г. Н. І. Христа. Закінчення Квітної Тріоди. План практичного заняття 1. Ірмос на Вознесіння «Величай, душе моя, Господа». 2. Неділя Святих Отців. 3. Зіслання Святого Духа. 4. Неділя всіх святих. 5. Пресвятої Євхаристії. Ірмос «Величай, душе моя, Господа». 6. Христа Чоловіколюбця. Ірмос «Величай, душе моя, найсолодшого Ісуса». 7. Служба всім святим українського народу. 8. Використання церковних пісень у богослужбовій практиці	Практичне заняття 2 год.	4, 8, 13, 2, 12	2 год.	10 б	4 тиж
Залік			2 год.	40 б.	
Всього за 2 курс			60		
4 курс, 7 семестр					
Змістовний модуль 5					
1 Похоронні Богослужіння. Вступ – теоретичне підґрунтя до вивчення похоронних богослужінь. План практичного заняття 1. Характеристика похоронних богослужінь. 2. Специфіка вивчення похоронних богослужінь. . 3. Практична робота з требником.	Практичне заняття 2 год	12, 3, 4, 2, 14, 15	2 год	5 б.	2 тиж
2. Чин похорону. План практичного заняття 1. Ектенія за померлих. 2. Канон. 3. Достойно.	Практичне заняття 4 год	15, 2, 14, 3, 5, 4, 12	4 год	5 б.	2 тиж
3. Використання самогласних Івана Монаха у богослужбовій практиці. План практичного заняття 1. Використання першого, другого, третього, четвертого самогласних Івана Монаха. 2. Використання п'ятого, шостого, сьомого, восьмого самогласного Івана Монаха. 3. Особливості використання самогласних Івана Монаха.	Практичне заняття 4 год	8, 4, 12, 2, 3, 14	4 год.	5б.	3 тиж
4. Характеристика похоронних богослужінь. Парастас. План практичного заняття	Практичне заняття 4 год	7, 12, 2, 6, 5, 7, 14	4 год.	5 б.	3 тиж

1. Парастас. 2. Блаженні. 3. Прокімен. 4. Останнє цілування.					
5. Заупокійні богослужіння: методологія вивчення Панахиди. Використання тропарів у службі панахиди. План практичного заняття 1. Тропарі. 2. Ектенія за померлих. 3. Відпуст. 4. Вічна пам'ять. 5. Святий Боже.	Практичне заняття 4 год.	2, 12, 4, 3, 2, 14	4 год.	5б.	2 тиж
6. Чин великої панахиди. План практичного заняття 1. Характеристика великої панахиди. 2. Аналіз та практичне застосування вивченого матеріалу.	Практичне заняття 4 год.	2, 5, 3, 12, 4, 8	4 год	5б.	2 тиж
7. Хор як важливий структурний складник у заупокійних богослужіннях. План практичного заняття 1. Партитура для чоловічого складу. 2. Склад чоловічого хору. 3. Ансамбль та стрій. 4. Використання хору у заупокійних богослужіннях	Практичне заняття 2 год.	8, 2, 13, 14, 3, 5, 12	2 год	5б.	2 тиж
8. Чин похорону у Світлий тиждень. План практичного заняття 1. Специфіка служіння похорону та психолого-педагогічні аспекти підготовки. 2. Музична характеристика похорону у Світлий тиждень мирян.	Практичне заняття 2 год.	2, 3, 4, 12, 14, 9	2 год.	5 б.	2 тиж
9. Похорон ієреїв. Похорон дитини. План практичного заняття 1. Особливості похорону і парастасу. 2. Характеристика похорону ієреїв у Світлий тиждень. 3. Характеристика похорону дитини у Світлий тиждень.	Практичне заняття 2 год.	4, 2, 12, 14, 3	2 год.	5 б.	2 тиж
Залік			2 год.	40 б.	
Всього за 2 курс			60		
4 курс, 8 семестр					
Змістовний модуль 6					
10. . Ірмоси на свята рухомі. Використання ірмосів на рухомі свята у богослужбовій практиці. План практичного заняття 1. Музично-теоретична характеристика ірмосів. 2. Значення - Ірмос. 3. Ірмос на Лазареву суботу.	Практичне заняття 2 год.	2, 4, 6, 11, 14, 8	2 год.	5б.	2 тиж

11. Методологічні принципи вивчення ірмосів на рухомі свята. План практичного заняття 1. Ірмос на Квітну неділю. 2. Ірмос на Велику Суботу.	Практичне заняття 2 год.	2, 5, 3, 4, 14	2 год.	5 б.	2 ти ж
12. Застосування ірмосів на свята рухомі у богослужбовій практиці. План практичного заняття 1. Ірмос на Пасху. 2. Ірмос Переполовнення.	Практичне заняття 2 год.	2, 4, 14, 12, 3, 9	2 год.	5 б.	2 ти ж
13. Ірмоси на свята рухомі у контексті навчання церковного співу. План практичного заняття 1. Ірмос на Вознесіння. 2. Ірмос у неділю П'ятдесятниці.	Практичне заняття 2 год.	4, 2, 12, 14, 5	2 год.	5 б.	2 ти ж
14. Ірмоси на свята рухомі у контексті навчання церковного співу. План практичного заняття 1. Ірмос на Празник Пресвятої Євхаристії. 2. Ірмос на Празник Христа Чоловіколюбця.	Практичне заняття 2 год.	6, 2, 12, 4, 10, 3, 5	2 год.	5 б.	2 ти ж
15. Ірмоси нерухомих, Господських і Богородичних свят: музично-методологічний аспект. Методика вивчення ірмосів на свята нерухомі. План практичного заняття 1. Ірмос на Різдво Пресвятої Богородиці. 2. Ірмос на Воздвиження Чесного Хреста. 3. Ірмос Введення Пресвятої Богородиці у Храм.	Практичне заняття 2 год	4, 2, 14, 12, 3	2 год	5 б	2 тиж
16. Музична характеристика ірмосів на нерухомі свята. План практичного заняття 1. Ірмос на Зачаття Святої Анни. 2. Ірмос на Різдво Христове.	Практичне заняття 2 год.	2, 4, 11, 12, 14, 3	2 год.	5 б	2 т и ж
17. Специфіка вивчення ірмосів на свята нерухомі. План практичного заняття 1. Ірмос на Собор Пресвятої Богородиці. 2. Ірмос на Богоявлення Господнє.	Практичне заняття 2 год.	4, 2, 12, 3, 14	2 год.	5 б	2 т и ж
18. Проблеми вивчення ірмосів на свята нерухомі. План практичного заняття 1. Ірмос на Стрітєння Г. Н. І. Х. 2. Ірмос на Благовіщення Пресвятої Богородиці. 3. Ірмос на Різдво Предтечі.	Практичне заняття 4 год.	14, 2, 12, 15, 3, 4	4 год.	5 б	4 т и ж
19. Розвиток практичних навиків при розучуванні ірмосів на свята нерухомі. План практичного заняття 1. Ірмос Святих Петра і Павла. 2. Ірмос на Преображення Г.Н. І. Х.	Практичне заняття 2 год.	2, 3, 14, 4, 12	2 год.	10 б	4 т и ж

3. Ірмос на Успення Пресвятої Богородиці.					
Залік			2 год.	40 б.	
Всього за 2 курс			60		
7. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Залік, максимальна оцінка – 100 балів. Загальна система оцінювання включає оцінки за практичні заняття (50 балів), за контрольну роботу (10) та самостійну роботу (40 балів). Також враховуються виконанні завдання репродуктивного, частково-пошукового та творчого рівнів				
Вимоги до письмової роботи	Виконання контрольної роботи, що складається з теоретичного питання, практичного, творчого завдань та застосування їх у богослужбовій практиці. Також враховуються виконанні творче завдання: підбір пісні, власних музичних творів.				
Практичні заняття	Практичні заняття покликані утвердити у студентів конкретні теоретичні знання з дисципліни, аналізувати та використовувати навички у богослужбовій практиці; - застосовувати одержані знання на практиці, використовувати знання з літургійного співу для методики викладання фахових дисциплін; - визначати музично-практичні особливості музичного мислення і застосовувати ці знання для вдосконалення індивідуального підходу до студентів; - планувати свою кар'єру і готувати до цього студентів.				
Умови допуску до підсумкового контролю	Для допуску до підсумкового контролю (заліку) студент мусить захистити тему з обраної теми на відмінну/добру/задовільну оцінку – мінімум 10 балів; отримати мінімальний задовільний бал за практичне заняття – мінімум 5 балів, отримати мінімальний задовільний бал за написання контрольної роботи – мінімум 5 балів, а також засвоїти матеріали практичних занять – мінімум 10 балів. Мінімальний сумарний бал для допуску до підсумкового контролю з дисципліни – 25 балів				
7. Політика курсу					
Політика курсу «Літургійний спів» передбачає прездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. Студенти, що слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття / невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, проспівати вивчений матеріал). У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи.					
8. Рекомендована література					
<i>Основна:</i>					
1. Борисевич Ж. В. Кочарян М. В. Елементарна теорія музики. Навчальний посібник. Київ, 2017. 47 с.					
2. Гласопіснець. Упорядники: о. Мирон Миронюк, Роман Ярошенко. Івано-Франківська Теологічна Академія. Івано-Франківськ, 2010. 219 с. 213.					
3. Молитвослов. Видавництво ОО. Василян. Рим, Торонто 1990. 1373 с.					
4. Мельник В. М. Свята Божественна літургія у розумінні мирянина. Вид. Ліра-К. Київ, 2015. 276 с.					
5. Калашник М. Уроки елементарної теорії музики: Навчальний посібник. Харків, 2004. – С. 23 -35.					
6. Локарева Ю. В. Теорія музики: питання методики. Підручник. Кіровоград, 2016. 198 с.					
7. Локарева Ю.В., Свещинська Н.В. Навчально-методичний посібник «Теорія музики:					

- питання методики. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2010. С. 56 – 69.
8. Олійник Н. А. Основи організації шкільного хору. Актуальні питання мистецької педагогіки. Вип.2. К.. 2013. С. 81 – 84.
 9. Основи теорії музики: Методичні рекомендації / Укладач Н. І. Товтин. Мукачево: МДУ, 2017. 39 с.
 10. Побережна Г.І., Щериця Т.В. Загальна теорія музики: Підручник. К.: Вища шк., 2004. С. 26 – 45.
 11. Смаглій Г., Маловик Л. Основи теорії музики. 2005. С. 35 – 46.
 12. Церковні наспіви. Упорядник В. Головка. Львів: Свічадо, 2013. 248 с.
 13. Федорів М. Українські богослужбові співи з історичного та теоретичного огляду. Видавництво «Нова Зоря». Івано-Франківськ, 1997. 144 с.
 14. Шип С. Музична форма від звуку до стилю: Навч. посіб. К, 1998. С. 56 – 63.
 15. Юцевич Ю.Є. Музика. Словник-довідник. Тернопіль. Навчальна книга – Богдан, 2010. С. 21 – 36.
 16. Ярошенко І. В. Інтерпретаційна система у формуванні художньо – виконавської майстерності диригента : Методичні рекомендації. К.: Білий Тигр, 2015. 40 с.

Додаткова:

1. Алексеев Б., Мясоедов А. Элементарная теория музыки. М., 1986. С. 45 – 52.
2. Алиев Ю.Б. Пение на уроках музыки: Методическое пособие для учителей начальной школы. М., 1978. С. 12 – 23.
3. Арчажникова Л.Г. Профессия – учитель музыки: Кн. для учителя. М.: Просвещение, 1984. С. 32 – 41.
4. Барабошкина А.В. Методика преподавания сольфеджио в ДМШ. Л., 1963. – С. 31 – 39.
5. Бершадская Т. Е. Лекции по гармонии. Л., 1985. С. 23 – 25.
6. Вахромеев В.А. Вопросы методики преподавания сольфеджио в ДМШ. М., 1968. – С. 32 – 38.
7. Виноградов Г., Красовская Е. Занимательная теория музыки. М., 1991. С. 22 – 26.
8. Дольницький. Гласопіснець или Напівник церковний. Львів, 1894. 98 с.
9. Задерацкий В. Мзузыкальная форма. М., 1995. вып. 1. С. 12 – 15.
10. Иванчикова О.С. Свободные вариации на тему: Нетрадиционные методы музыкального воспитания. Симферополь: Издатель А.П. Выродов, 2003. С. 33 – 36.
11. Игнатченко Г. И. Функционально-фонические свойства музыкальной фактуры: Метод. рекоменд. для студентов музыкальных вузов. Харьков, 1983 – 1984. Ч. 1,2. С. 45 – 49.
12. Локарева Ю.В. Навчально-методичний посібник з курсу гармонія. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2009. С. 42 – 48.
13. Мазель Л. А., Цуккерман В. А. Анализ музыкальных произведений. М., 1967. С. 12 – 18.
14. Максимов С. Е. Методы воспитания ладотонального слуха на уроках сольфеджио: Учебное методическое пособие для педагогов музыкальных школ. М., 1973. С. 23 – 26.
15. Мальцев С. О психологии музыкальной импровизации. М.: Музыка, 1991. С. 9 – 12.
16. Медушевский В. В. Интонационная форма музыки. М., 1993. С. 26 – 28.
17. Месснер Е. Основы композиции. М., 1998. С. 9 – 10.
18. Месснер Е. Музыкальная фактура в аспекте стиля и формообразования. Воронеж, 1992. С. 12 – 15.
19. Назайкинский Е. Логика музыкальной композиции. М., 1982. С. 36 – 38.
20. Орлов В.Ф. Професійне становлення майбутніх вчителів мистецьких дисциплін: теорія і практика: Монографія / За заг. ред. І.А. Зязюна. К.: Наук.думка, 2003. С. 34 – 35.
21. Островский А.Л. Методика теории музыки и сольфеджио: пособие для педагогов. Л., 1970. С. 36 – 46.
22. Павлюченко С. Елементарна теорія музики. К., 1980. С. 12 – 45.
23. Скребкова-Филатова М. С. Фактура в музыке. М., 1985. С. 56 – 58.
24. Федорів М. М. Василянські церковні наспіви: богослужбові, старослов'янською мовою. Рим, 1961. С. 45 – 49.
25. .Періодичні видання. Інтернет-ресурси.

Ярошенко Ірина Володимирівна,
кандидат мистецтвознавства, доцент,
доцент кафедри богослов'я